

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9 i člana 118 stav 2 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG”, broj 30/12), uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

PRAVILNIK O UPRAVLJANJU PROTOKOM VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se način regulisanja protoka vazdušnog saobraćaja i koordinacije sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi i uslovi za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja u cilju optimizacije i poboljšanja iskorišćenosti raspoloživih kapaciteta Evropske mreže za upravljanje vazdušnim saobraćajem (EATMN) i omogućavanja sigurnog, redovnog i nesmetanog protoka vazdušnog saobraćaja u raspoloživom vazdušnom prostoru.

Član 2

Ovim pravilnikom se, uz prilagođavanje pravu Crne Gore, preuzima Uredba Evropske komisije (EU) br. 255/2010 od 25. marta 2010. godine o zajedničkim pravilima za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja, koja je data u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **ECAA Sporazum** je Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja;
- 2) **Zajednica, propisi Zajednice, države članice i Službeni glasnik Evropske unije** tumače se u skladu sa tačkama 2 i 3 Aneksa II ECAA Sporazuma;
- 3) **ICAO** (*International Civil Aviation Organization*) je Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva;
- 4) **Nacionalni nadzorni organ ili nadležna vlast** je Agencija za civilno vazduhoplovstvo;
- 5) **Uredba (EZ) br. 549/2004** je Uredba Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 549/2004 od 10. marta 2004. godine o utvrđivanju okvira za formiranje Jedinstvenog evropskog neba (Okvirna uredba), koja je preuzeta Pravilnikom o utvrđivanju okvira za formiranje jedinstvenog evropskog neba i poboljšanju efikasnosti i održivosti evropskog vazduhoplovnog sistema („Službeni list CG”, broj 22/13);
- 6) **Uredba (EZ) br. 551/2004** je Uredba Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 551/2004 od 10. marta 2004. godine o organizaciji i upotrebi vazdušnog prostora u Jedinstvenom evropskom nebu (Uredba o vazdušnom prostoru), koja je preuzeta Pravilnikom o organizaciji i upotrebi vazdušnog prostora u Jedinstvenom evropskom nebu i poboljšanju efikasnosti i održivosti evropskog vazduhoplovnog sistema („Službeni list CG”, broj 22/13)

Ostali izrazi koji su upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju značenja koja su im propisana u članu 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01/2-1208/3-13

Podgorica, 18. septembra 2013. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.

UREDBA KOMISIJE (EU) BR. 255/2010
od 25. marta 2010. godine
kojom se propisuju zajednička pravila o upravljanju protokom vazdušnog saobraćaja

Predmet i cilj
Član 1

1. Ovom uredbom propisuju se zahtjevi za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja (u daljem tekstu: ATFM) u cilju optimizacije raspoloživog kapaciteta Evropske mreže za upravljanje vazdušnim saobraćajem (u daljem tekstu: EATMN) i unapređenja ATFM procesa.
2. Ova uredba se primjenjuje na vazdušni prostor iz člana 1 stav 3 Uredbe (EZ) br. 551/2004, i to na:
  - (a) sve letove koji su planirani za realizaciju ili se obavljaju kao opšti vazdušni saobraćaj i u skladu sa pravilima instrumentalnog letjenja (u daljem tekstu: IFR) u cjelini ili djelimično;
  - (b) sve faze letova navedenih u tački (a) i na upravljanje vazdušnim saobraćajem.
3. Ova uredba se primjenjuje na sljedeće učesnike, ili na zastupnike koji postupaju u njihovo ime, uključene u ATFM procese:
  - (a) operatore vazduhoplova,
  - (b) jedinice za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju (u daljem tekstu: ATS jedinice), uključujući ATS prijavni biro i aerodromsku kontrolu letjenja;
  - (c) usluge vazduhoplovnog informisanja;
  - (d) subjekte uključene u upravljanje vazdušnim prostorom;
  - (e) upravljačka tijela aerodroma;
  - (f) centralnu jedinicu za ATFM;
  - (g) lokalne ATFM jedinice;
  - (h) koordinate slotova koordinisanih aerodroma.

Definicije
Član 2

Za potrebe ove uredbe primjenjuju se definicije iz člana 2 Uredbe (EZ) br. 549/2004 i člana 2 Uredbe Savjeta (EEC) br. 95/93.

Takođe, primjenjuju se i sljedeće definicije:

1. 'mjere upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja (ATFM mjere)' su radnje koje su preduzete radi sprovođenja upravljanja kapacitetom i protokom vazdušnog saobraćaja;
2. 'operator' je lice, organizacija ili preduzeće koje učestvuje ili namjerava da učestvuje u operacijama vazduhoplovom;
3. 'pravila instrumentalnog letjenja (IFR)' su pravila letjenja po instrumentima, kao što je definisano u Aneksu 2 Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu iz 1944. godine (u daljem tekstu: Čikaška konvencija);
4. 'ATS prijavni biro' je ATS jedinica uspostavljena u cilju primanja izvještaja po pitanju ATS i planova leta podnijetih prije prvog izdavanja odobrenja kontrole letjenja;
5. 'lokalna jedinica upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja' je subjekat za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja koji obavlja djelatnost u ime jednog ili drugih subjekata za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja, kao posrednik između centralne jedinice za ATFM i ATS jedinice ili grupe takvih jedinica;
6. 'kritični događaj' je neuobičajena situacija ili kriza koja uzrokuje značajan gubitak EATMN kapaciteta, ili velika neuravnoteženost između EATMN kapaciteta i potražnje, ili veliki nedostatak u protoku informacija u jednom ili više dijelova EATMN;
7. 'ATFM slot za polijetanje' je proračunato vrijeme polijetanja dodijeljeno od strane centralne jedinice za ATFM sa vremenskom tolerancijom kojom upravlja lokalna ATS jedinica;
8. 'orijentacija rute i saobraćaja' su načela i procedure za upotrebu ruta od strane vazduhoplova;
9. 'višestruki plan leta' je više od jednog plana leta za isti namjeravani let između dva aerodroma;
10. 'sektorska konfiguracija ATS jedinice' je četvorodimenzionalni opis sektora vazdušnog prostora ATS jedinice, ili grupe sektora, koja se može upotrebljavati stalno ili privremeno;
11. 'vrijeme taksiranja na aerodromu' je unaprijed određena vremenska vrijednost od planiranog vremena polaska do polijetanja, izraženo u minutima i koja važi tokom normalnog rada aerodroma;
12. 'ažurirana pozicija leta' je pozicija vazduhoplova, koja je ažurirana podacima o nadzoru, podacima iz plana leta ili izvještajima o poziciji;
13. 'odobrenje kontrole letjenja' je odobrenje vazduhoplovu da nastavi prema uslovima koje je definisala jedinica za kontrolu letjenja;
14. 'suspenzija plana leta' je proces koji je započeo neki subjekat koji obavlja ATFM u cilju obezbjeđivanja da je operator izvršio izmjenu plana leta prije realizacije leta;
15. 'usluga vazdušnog prevoza' je let ili serija letova kojima se prevoze putnici, roba ili pošta uz plaćanje naknade ili zakupnine;
16. 'operativni dnevnik' je dnevnik ATFM sistema, pretvoren u bazu podataka koja omogućava brzu pretragu ATFM podataka.

Okvir upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja
Član 3

1. Planiranje, koordinacija i sprovođenje ATFM mjera od strane učesnika iz člana 1 stav 3 ove uredbe, moraju biti usaglašeni sa ICAO odredbama navedenim u Aneksu ove uredbe.
2. ATFM je definisan sljedećim principima:
  - (a) ATFM mjere:
    - i. spriječavaju prekomjernu potražnju vazdušnog saobraćaja u odnosu na deklarirani kapacitet kontrole letjenja (ATC) sektora i aerodroma;
    - ii. u najvećoj mogućoj mjeri koriste kapacitet EATMN kako bi se optimizirala efikasnost EATMN i minimizirali negativni efekti na operatore;
    - iii. optimizuju raspoloživi kapacitet EATMN kroz razvoj i primjenu mjera za poboljšanje kapaciteta ATS jedinica;
    - iv. podržavaju upravljanje kritičnim događajima;
  - (b) lokalne ATFM jedinice i centralna jedinica za ATFM smatraju se dijelom ATFM funkcije.
3. Prilikom dodjeljivanja ATFM slotova za polijetanje, letovima se daje prioritet u skladu sa planiranim redoslijedom njihovog ulaska na lokaciju na kojoj se primjenjuju ATFM mjere, osim ako posebne okolnosti zahtijevaju primjenu drugačijeg pravila prioriteta koji je formalno dogovoren i od koristi je za EATMN.

Stav 3 ovog člana može se primijeniti na letove koji nisu u mogućnosti da prihvate opciju rerutiranja u cilju izbjegavanja ili rasterećivanja zagašenih oblasti, uzimajući u obzir lokaciju i razmjeru zagašene oblasti.

Opšte obaveze država članica

Član 4

1. Države članice obezbjeđuju da je ATFM funkcija dostupna 24 časa učesnicima iz člana 1 stav 3 ove uredbe.
2. Definisane i implementirane ATFM mjere moraju se usaglasiti sa zahtjevima bezbjednosti i odbrane država članica, kako bi se osigurala efikasnost u planiranju, dodjeljivanju i upotrebi vazdušnog prostora u korist učesnika iz člana 1 stav 3 ove uredbe.
3. Uspostavljaju se stalni postupci za saradnju između učesnika uključenih u ATFM funkciju, ATS jedinica i subjekata uključenih u upravljanje vazdušnim prostorom, kako bi se optimizirala upotreba vazdušnog prostora;
4. Izrađuje se zajednički referentni dokument koji sadrži načela, postupke i opise ruta i orijentacije saobraćaja. Kada je primjenljivo, objavljivanje raspoloživih ruta u nacionalnim zbornicima vazduhoplovnih informacija, u potpunosti je usaglašeno sa ovim zajedničkim referentnim dokumentom.
5. Zajednički postupci za traženje izuzeća od ATFM slotova za polijetanje izrađuju se u skladu sa ICAO odredbama definisanim u Aneksu ove uredbe. Ovi postupci se usklađuju sa centralnom jedinicom za ATFM i objavljuju se u nacionalnim zbornicima vazduhoplovnih informacija.

Obaveze država članica u vezi sa centralnom jedinicom za ATFM

Član 5

Države članice obezbjeđuju da centralna jedinica za ATFM:

- a) optimizira ukupne efekte efikasnosti na EATMN kroz planiranje, koordinaciju i primjenu ATFM mjera;
- b) obavlja konsultacije sa operatorima oko definisanja ATFM mjera;
- c) obezbjeđuje efektivnu primjenu ATFM mjera, zajedno sa lokalnim ATFM jedinicama;
- d) određuje alternativne rute, u saradnji sa lokalnim ATFM jedinicama, kako bi se izbjegao ili rasteretio zagašen i prostor, uzimajući u obzir ukupne efekte efikasnosti na EATMN;
- e) nudi opcije rerutiranja onim letovima kojim bi se optimizirao efekat iz tačke (d);
- f) blagovremeno dostavlja informacije operatorima i ATS jedinicama o ATFM, obuhvatajući:
  - i. planirane ATFM mjere;
  - ii. uticaj ATFM mjera na vrijeme polijetanja i profile leta pojedinačnih letova;
- g) prati događaje o nedostajućim i podnijetim višestrukim planovima leta;
- h) suspenduje plan leta kada se, uzimajući u obzir vremensku toleranciju, ATFM slot za polijetanje ne može ispuniti a novo očekivano vrijeme polaska nije poznato;
- i) prati broj izuzeća odobrenih u skladu sa članom 4 stav 5 ove uredbe.

Opšte obaveze ATS jedinica

Član 6

1. Kada ATFM mjera mora da se primijeni, ATS jedinice vrše koordinaciju, preko lokalne ATFM jedinice, sa centralnom jedinicom za ATFM u cilju obezbjeđivanja da je izbor mjere napravljen uvažavajući optimizaciju ukupnih efekata efikasnosti EATMN.
2. Kada je neophodno, ATS prijavni biro i pojednostavljuju razmjenu informacija između pilota ili operatora i lokalne ili centralne jedinice za ATFM.
3. ATS jedinice obezbjeđuju da su ATFM mjere koje se primjenjuju na aerodrome usaglašene sa dotičnim upravljačkim tijelom aerodroma, a kako bi se postigla efikasnost u planiranju i eksploataciji za korist učesnika iz člana 1 stav 3 ove uredbe.
4. ATS jedinice, putem lokalne ATFM jedinice, obavještavaju centralnu jedinicu za ATFM o svim događajima koji mogu uticati na kapacitet kontrole letenja ili na potražnju vazdušnog saobraćaja.
5. ATS jedinice, blagovremeno i uz obezbjeđivanje kvaliteta podataka, dostavljaju centralnoj jedinici za ATFM sljedeće podatke i posljedične izmjene, i to:
  - (a) raspoloživost vazdušnog prostora i struktura ruta,
  - (b) konfiguracije i aktivacije sektora ATS jedinice,
  - (c) vremena taksiranja na aerodromima,
  - (d) kapacitete sektora kontrole letenja i aerodroma,
  - (e) raspoloživost ruta, uključujući raspoloživost postignutu primjenom fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora u skladu sa Uredbom (EZ) br. 2150/2005,
  - (f) ažurirane pozicije leta,
  - (g) odstupanja od planova leta,
  - (h) raspoloživost vazdušnog prostora, uključujući raspoloživost postignutu primjenom fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora u skladu sa Uredbom (EZ) br. 2150/2005,
  - (i) stvama vremena polijetanja.Ovi podaci su na raspolaganju učesnicima iz člana 1 stav 3, i dostavljaju se besplatno centralnoj jedinici za ATFM i besplatno prosleđuju od nje.
6. ATS jedinica na odlaznim aerodromima obezbjeđuje da:
  - (a) ATFM slot za polijetanje bude sadržan u odobrenju kontrole letenja, ukoliko je let predmet ATFM slota za polijetanje,
  - (b) letovi ispoštuju ATFM slotove za polijetanje;
  - (c) letovima koji ne ispoštuju očekivano vrijeme polaska, uzimajući u obzir uspostavljenu vremensku toleranciju, ne izdaju odobrenje za polijetanje,
  - (d) letovima kojima su planovi leta odbijeni ili suspendovani ne izdaju odobrenje za polijetanje.

Opšte obaveze operatora

Član 7

1. Svaki namjeravani let mora da ima svoj plan leta. Dostavljeni plan leta tačno odražava namjeravani profil leta.
2. Sve relevantne ATFM mjere i promjene, koje su iz njih nastale, primjenjuju se na planirani let i saopštavaju se pilotu.

3. Prilikom polijetanja sa aerodroma koji nije predmet ATFM slotova za polijetanje, operatori su odgovorni da se pridržavaju njihovog očekivanog vremena polaska, uzimajući u obzir vremensku toleranciju, kako je propisano u relevantnim ICAO odredbama navedenim u Aneksu ove uredbe.
4. Ukoliko se plan leta suspenduje u skladu sa članom 5 stav h ove uredbe, dotični operator je odgovoran za ažuriranje ili otkazivanje plana leta.

Opšte obaveze upravljačkog tijela aerodroma

Član 8

Upravljačka tijela aerodroma obavještavaju centralnu jedinicu za ATFM, direktno ili putem lokalne ATFM jedinice ili ATS jedinice ili preko obje jedinice, o svim događajima koji mogu uticati na kapacitet kontrole letenja ili na potražnju vazdušnog saobraćaja. Ova tijela će informisati lokalnu ATFM jedinicu i ATS jedinice, ukoliko je obavješavanje izvršeno direktno.

Usklađenost između planova leta i aerodromskih slotova

Član 9

1. Države članice obezbjeđuju da centralna jedinica za ATFM ili lokalna ATFM jedinica, ako koordinator aerodromskih slotova ili upravljačko tijelo koordinisanog aerodroma to zahtijevaju, dostavlja prihvaćen plan leta koji se realizuje sa tog aerodroma, i prije nego se let obavi. Koordinator aerodromskih slotova ili upravljačko tijelo koordinisanih aerodroma, obezbjeđuju pristup prihvaćenim planovima leta koje dostavlja centralna jedinica za ATFM ili lokalna ATFM jedinica.
2. Prije leta, operatori dostavljaju aerodromima polaska i dolaska neophodne informacije, kako bi omogućili povezivanje između oznake leta, sadržane u planu leta, i onog koji je prijavljen za odgovarajući aerodromski slot.
3. Svaki operator, upravljačko tijelo aerodroma i ATS jedinica su obavezni da izvještavaju koordinatora aerodromskih slotova o učestalim realizacijama usluga vazdušnog prevoza u vremenima koja se bitno razlikuju od dodijeljenih aerodromskih slotova ili o korišćenju aerodromskih slotova koji se bitno razlikuju u odnosu na ranije dodijeljene, a kada nanosi štetu aerodromskoj djelatnosti ili vazdušnom saobraćaju.
4. Države članice obezbjeđuju da centralna jedinica za ATFM izvještava koordinate aerodromskih slotova o učestalim realizacijama usluga vazdušnog prevoza u vremenima koja se bitno razlikuju od dodijeljenih aerodromskih slotova ili o korišćenju slotova koji se bitno razlikuju od ranije dodijeljenih, a kada ovo nanosi štetu ATFM.

Obaveze po pitanju kritičnih događaja

Član 10

1. Države članice obezbjeđuju da centralna jedinica za ATFM uspostavi i objavi ATFM procedure za postupanje u kritičnim događajima u cilju smanjenja poremećaja na EATMN.
2. U toku pripreme za kritične događaje, ATS jedinice i upravljačka tijela aerodroma koordiniraju važnost i sadržaj procedura za vanredne situacije sa operatorima, koji su predmet kritičnog događaja, uvažavajući pravila prioriteta. Procedure za vanredne situacije obuhvataju:
  - (a) organizaciju poslova i sporazume o koordinaciji,
  - (b) ATFM mjere za kontrolu pristupa ugroženim oblastima radi ograničavanja dodatne potražnje vazdušnog saobraćaja u odnosu na deklarisan kapacitet čitavog ili dijela vazdušnog prostora ili određenog aerodroma,
  - (c) okolnosti, uslove i procedure za primjenu pravila prioriteta za letove, poštujući osnovne interese politike bezbjednosti ili odbrane država članica,
  - (d) postupke za vraćanje u redovno stanje.

Praćenje usaglašenosti sa ATFM mjerama

Član 11

1. Države članice obezbjeđuju da, ukoliko je na nekom aerodromu pridržavanje ATFM slotovima za polijetanje u toku godine 80% ili manje, ATS jedinica na tom aerodromu dostavlja relevantne informacije o neusaglašenosti i preduzetim radnjama kojima bi se obezbijedilo pridržavanje ATFM slotovima za polijetanje. Takve radnje se navode u izvještaju koji država članica podnosi Komisiji.
2. ATS jedinica na dotičnom aerodromu, obezbjeđuje relevantne informacije o svim propustima pridržavanja odbijenim ili suspendovanim planova leta na tom aerodromu, kao i o preduzetim radnjama kojima se obezbjeđuje njihovo pridržavanje. Takve radnje se navode u izvještaju koji država članica podnosi Komisiji.
3. Države članice obezbjeđuju da:
  - (a) centralna jedinica za ATFM upozori državu članicu koja dozvoljava izuzeća više od 0,6% od godišnjeg broja polijetanja iz dotične države članice;
  - (b) ukoliko je država članica upozorena prema tački (a), ona izrađuje izvještaj sa detaljima o dozvoljenim izuzecima koji podnosi Komisiji.
4. Države članice obezbjeđuju da, kada se utvrde neusaglašenosti sa ATFM mjerama koje proizilaze iz primjene člana 5 stav (g) ove uredbe, centralna jedinica za ATFM upozorava operatora o neusaglašenosti.
5. Operatori podnose izvještaj centralnoj jedinici za ATFM za svaku neusaglašenost sa ATFM mjerama, podnoseći detalje o okolnostima koje su dovele do nedostatka plana leta ili do višestrukih planova leta i preduzetim radnjama za ispravljanje takve neusaglašenosti.
6. Države članice obezbjeđuju da centralna jedinica za ATFM izrađuje godišnji izvještaj koji sadrži detalje o nedostajućim planovima leta ili podnijetim višestrukim planovima leta, kao i da podnese taj izvještaj Komisiji.
7. Države članice sprovode godišnji pregled pridržavanja ATFM mjerama, kako bi se utvrdilo da učesnici, navedeni u članu 1 stav 3 ove uredbe, poboljšavaju nivo poštovanja tih mjera.

Procjena efikasnosti

Član 12

1. Prilikom primjene člana 11 ove uredbe, države članice obezbjeđuju da centralna jedinica za ATFM izrađuje godišnje izvještaje o kvalitetu ATFM, na osnovu podataka o:
  - (a) uzrocima ATFM mjera;
  - (b) uticaju ATFM mjera;

- (c) pridržavanju ATFM mjerama;
  - (d) doprinosu učesnika iz člana 1 stav 3 ove uredbe optimizaciji ukupnog efekta na mrežu.
2. Države članice obezbjeđuju da centralna jedinica za ATFM uspostavi i održava arhivu sa ATFM podacima iz člana 6 stav 5 ove uredbe, planove leta, operativne dnevnik i odgovarajuće povezane podatke. Podaci iz stava 2 ovog člana, čuvaju se dvije godine od dana njihovog podnošenja i na raspolaganju su Komisiji, državama članicama, ATS jedinicama i operatorima. Navedeni podaci su na raspolaganju koordinatorima aerodroma i operatorima aerodroma, kao pomoć u njihovoj redovnoj procjeni deklarisanog kapaciteta.

Zahjevi sigurnosti *Član 13*

Države članice obezbjeđuju da se sprovodi procjena sigurnosti, obuhvatajući identifikaciju opasnosti, procjenu i umanjenje rizika, prije uvođenja bilo kakve značajne promjene u ATFM sisteme i postupke, uključujući procjenu procesa upravljanja sigurnošću koji se odnosi na cijeli radni vijek upotrebe sistema za upravljanje vazдушnim saobraćajem.

Dodatni zahtjevi *Član 14*

1. Države članice obezbjeđuju da je osoblje učesnika iz člana 1 stav 3 ove uredbe, koje je uključeno u aktivnosti ATFM:
  - (a) upoznato sa odredbama ove uredbe;
  - (b) adekvatno obučeno i kompetentno za obavljanje svojih poslova.
2. Države članice preduzimaju neophodne mjere da obezbjede da učesnici iz člana 1 stav 3 ove uredbe koji su odgovorni za obavljanje ATFM funkcija:
  - (a) izrađuju i održavaju operativne priručnike koji sadrže potrebne instrukcije i informacije, omogućavajući svom operativnom osoblju primjenu odredbi ove uredbe;
  - (b) obezbjede da su ovi priručnici dosljedni, dostupni i ažurirani, kao i da njihovo ažuriranje i distribucija podliježu odgovarajućem upravljanju kvalitetom i dokumentima;
  - (c) obezbjede da su radne metode i operativne procedure usaglašene sa ovom uredbom.

Kaznene odbredbe *Član 15*

Države članice propisuju pravila o kaznama, koja se primjenjuju na kršenje odredbi ove uredbe i preduzimaju sve neophodne mjere kako bi se obezbjedilo njihovo sprovođenje. Propisane kazne moraju biti djelotvorne, srazmjerne i odgovarajućeg karaktera. Države članice obavještavaju Komisiju o ovim odredbama najkasnije do 26.09.2011. godine, i bez odlaganja je obavještavaju o svim daljim njihovim izmjenama i dopunama.

Stupanje na snagu i primjena *Član 16*

Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom glasniku Evropske unije*. Ova uredba se primjenjuje od 26. septembra 2011. godine. Ova uredba je obavezujuća u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

U Briselu, 25.03.2010. godine

Za Komisiju
Predsjednik
Žoze Manuel BAROZO

ANEKS

Lista ICAO odredbi u vezi sa upravljanjem protokom vazdušnog saobraćaja

1. Poglavlje 3. stav 3.7.5 (Upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja) Aneksa 11 Čikaške konvencije — Usluge u vazдушnom saobraćaju (13. izdanje, jul 2001. godine, uključujući amandman br. 47).
2. Poglavlje 3 (ATS kapacitet i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja) ICAO dokumenta 4444, Postupci za usluge u vazdušnoj plovitbi — Upravljanje vazдушnim saobraćajem (PANS-ATM) (15. izdanje, 2007. godine).
3. Poglavlje 8.3 (izuzeća od dodjeljivanja ATFM slotova) ICAO dokumenta 7030, Evropski (EUR) regionalni dopunski postupci (5. izdanje, 2007. godine).
4. Poglavlje 8.4 stav 1. tačka c) (Poštovanje ATFM mjera od strane operatora vazduhoplova) ICAO dokumenta 7030, Evropski (EUR) regionalni dopunski postupci (5. izdanje, 2007. godine).
5. Poglavlje 2, stav 2.3.2 (Izmjene u EOBT) ICAO dokumenta 7030, Evropski (EUR) regionalni dopunski postupci (5. izdanje, 2007. godine).